

Dorota KACZMARSKA

Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie

ORCID: 0009-0003-5869-4332

https://doi.org/10.29316/9788368103236_8

KOORDYNACJA DZIAŁAŃ SŁUŻB MUNDUROWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W OCHRONIE GRANIC RP

**COORDINATION OF THE ACTIVITIES OF UNIFORMED SERVICES
AND NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN THE PROTECTION
OF THE POLISH BORDERS**

Streszczenie

Ochrona granic Rzeczypospolitej Polskiej w obliczu rosnących zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego staje się kluczowym wyzwaniem. Efektywna koordynacja działań służb mundurowych, takich jak Straż Graniczna, Policja i Wojsko Polskie, oraz organizacji pozarządowych, jest niezbędna dla zapewnienia kompleksowej ochrony granic i bezpieczeństwa obywateli. Służby mundurowe pełnią istotną rolę w monitorowaniu granic, walce z przestępczością transgraniczną oraz udzielaniu pomocy humanitarnej, podczas gdy organizacje pozarządowe wspierają te działania poprzez pomoc uchodźcom, edukację i działania prewencyjne. W rozdziale opisane zostały przykłady współpracy między tymi sektorami, a także wyzwania wynikające z różnic w celach

Abstract

The protection of the borders of the Republic of Poland, in light of increasing threats to national security, has become a key challenge. Effective coordination of actions between uniformed services, such as the Border Guard, Police, and Polish Army, and non-governmental organizations is essential for ensuring comprehensive border protection and the safety of citizens. Uniformed services play a crucial role in monitoring borders, combating transnational crime, and providing humanitarian assistance, while non-governmental organizations support these efforts through assistance to refugees, education, and preventive actions. This chapter will discuss examples of collaboration between these sectors, as well as the challenges arising from differences in goals and methods of

i metodach działania. Zidentyfikowanie tych wyzwań jest kluczowe dla zaproponowania skutecznych rozwiązań, które umożliwią zbudowanie silniejszej struktury ochrony granic w Polsce. Współpraca służb mundurowych i organizacji pozarządowych ma potencjał, aby nie tylko chronić granice, ale także respektować prawa i godność osób znajdujących się w trudnych sytuacjach, tworząc tym samym bardziej zintegrowany system bezpieczeństwa.

Słowa klucz: koordynacja, służby mundurowe, straż graniczna, organizacje pozarządowe, pomoc humanitarna, ochrona, granica, wyzwania

operation. Identifying these challenges is crucial for proposing effective solutions that will enable the establishment of a stronger border protection structure in Poland. The cooperation between uniformed services and non-governmental organizations has the potential not only to protect borders but also to respect the rights and dignity of individuals in difficult situations, thereby creating a more integrated security system.

Keywords: coordination, uniformed services, border guards, non-governmental organizations, humanitarian aid, protection, border, challenges

Wstęp

W obliczu dynamicznie zmieniającego się kontekstu geopolitycznego oraz rosnących zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego, kwestia ochrony granic Rzeczypospolitej Polskiej staje się jednym z kluczowych wyzwań dla państwa. Granice nie tylko wyznaczają terytorium kraju, ale również stanowią pierwszą linię obrony przed różnorodnymi zagrożeniami, zarówno zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Współczesne bezpieczeństwo graniczne wymaga zatem zintegrowanego podejścia, które łączy wysiłki służb mundurowych oraz organizacji pozarządowych. Efektywna koordynacja działań, może zapewnić kompleksową ochronę granic, a tym samym zagwarantować bezpieczeństwo obywateli.

W Polsce, służby mundurowe, takie jak Straż Graniczna, Policja, Wojsko Polskie oraz inne jednostki, odgrywają kluczową rolę w monitorowaniu i zabezpieczaniu granic państwowych. Każda z tych instytucji ma swoje specyficzne zadania i obowiązki, które są niezbędne dla zachowania porządku i bezpieczeństwa. Straż Graniczna jako główny organ odpowiedzialny za ochronę granic, wykonuje szereg działań związanych z kontrolą ruchu granicznego, walką z przestępczością transgraniczną oraz udzielaniem pomocy humanitarnej w sytuacjach kryzysowych. Policja z kolei, wspiera te działania poprzez zapewnienie porządku publicznego oraz współpracę w zakresie zwalczania przestępczości. Obok służb można odnotować także bardzo dużą działalność organizacji pozarządowych na terenach granicznych. Działają one na rzecz ochrony praw człowieka, pomocy humanitarnej oraz wsparcia społeczności lokalnych. Ich działalność często uzupełnia działania służb mundurowych, oferując wsparcie w obszarach takich jak pomoc uchodźcom, edukacja społeczna czy działania

prewencyjne. W rozdziale omówione zostaną aspekty współpracy między służbami mundurowymi, a organizacjami pozarządowymi. Przedstawione zostaną konkretne przykłady działań podejmowanych w ramach koordynacji, a także wyzwania, które mogą wynikać z różnic w celach, metodach działania oraz podejściu do kwestii bezpieczeństwa. Zidentyfikowanie tych wyzwań jest kluczowe, aby móc zaproponować skuteczne rozwiązania, które pozwolą na zbudowanie silniejszej i bardziej zintegrowanej struktury ochrony granic w Polsce. Współczesne wyzwania związane z bezpieczeństwem granic wymagają od nas nowych strategii i innowacyjnych rozwiązań. Tylko poprzez synergiczne działania służb mundurowych i organizacji pozarządowych możemy zbudować system, który nie tylko ochroni nasze granice, ale również będzie respektować prawa i godność osób znajdujących się w trudnych sytuacjach.

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną nie tylko aktualne stan współpracy, ale również wizję przyszłości, w której bezpieczeństwo graniczne będzie opierać się na zaufaniu, współpracy i wspólnym dążeniu do dobra wspólnego.

Służby mundurowe w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej

Ochrona granic państwowych jest jednym z kluczowych aspektów zapewnienia bezpieczeństwa narodowego. W Polsce, w strukturze ochrony granic, wyróżnia się trzy główne służby mundurowe: Straż Graniczną, Policję oraz Wojsko Polskie. Każda z tych instytucji odgrywa istotną rolę w zabezpieczaniu granic Rzeczypospolitej Polskiej, a ich działania są skoordynowane i komplementarne.

Straż Graniczna (SG) to służba, która została powołana w celu ochrony granic państwowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa w obszarach przygranicznych. Została utworzona w 1991 roku jako odpowiedź na zmieniające się zagrożenia związane z migracjami, przestępczością transgraniczną oraz terroryzmem. Do podstawowych zadań SG należy kontrola ruchu granicznego, przeciwdziałanie nielegalnej migracji, a także ochrona porządku publicznego w obszarze granic. Straż Graniczna działa na granicy lądowej, morskiej oraz powietrznej. Jej funkcjonariusze mają prawo do przeprowadzania kontroli osobistych, kontrolowania dokumentów oraz zatrzymywania osób podejrzanych o nielegalne przekroczenie granicy. Współpracują również z innymi służbami, takimi jak Policja czy Wojsko Polskie, w celu zapewnienia kompleksowej ochrony granic. W ostatnich latach, w odpowiedzi na kryzys migracyjny, SG wzmocniła swoje działania, zwiększając liczbę patroli oraz inwestując w nowoczesny sprzęt do monitorowania granic¹.

¹ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 1990 r. Nr 78, poz. 462), art.1-2.

Policja w Polsce odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, a jej działania są również istotne w kontekście ochrony granic. W ramach swoich kompetencji, Policja zajmuje się m.in. zwalczaniem przestępczości zorganizowanej, w tym przemytem ludzi i nielegalnym handlem. Policjanci współpracują z innymi służbami, aby skutecznie reagować na zagrożenia związane z bezpieczeństwem granic. Działania Policji w obszarze ochrony granic obejmują również współpracę z funkcjonariuszami Straży Granicznej. Policja ma prawo do przeprowadzania kontroli w miejscach publicznych, a także do interwencji w przypadkach naruszenia przepisów prawa dotyczących ruchu granicznego. Policjanci są również zaangażowani w działania prewencyjne, mające na celu edukację społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa oraz przestrzegania przepisów granicznych².

Wojsko Polskie (WP) również ma swoje zadania w zakresie ochrony granic. Jako siły zbrojne, WP są odpowiedzialne za obronę państwa przed agresją zewnętrzną, ale ich rola w kontekście ochrony granic nie ogranicza się tylko do działań militarnych. W sytuacjach kryzysowych, takich jak zagrożenia terrorystyczne czy katastrofy naturalne, Wojsko Polskie może wspierać inne służby mundurowe w zabezpieczaniu granic. Wojsko Polskie uczestniczy w działaniach na granicach, szczególnie w obszarze monitorowania i patrolowania. W przypadku wzrostu zagrożeń, takich jak masowe migracje, WP jest w stanie szybko zareagować, oferując wsparcie w zakresie zabezpieczenia granic oraz zapewnienia porządku publicznego. Działania te są realizowane w ramach współpracy z SG i Policją, co pozwala na efektywne wykorzystanie zasobów i środków³.

Współpraca między Strażą Graniczną, Policją a Wojskiem Polskim jest kluczowa dla skutecznej ochrony granic Rzeczypospolitej Polskiej. Wspólne działania, wymiana informacji oraz koordynacja operacji pozwalają na lepsze reagowanie na dynamicznie zmieniające się zagrożenia. Przykładem takiej współpracy są wspólne patrole w newralgicznych miejscach, a także szkolenia przeprowadzane z myślą o poprawie efektywności działań⁴.

Konieczność integracji działań tych trzech służb jest szczególnie widoczna w kontekście wyzwań, jakie niesie ze sobą współczesny świat, takich jak migracje, przestępczość zorganizowana czy terroryzm. Dlatego tak ważne jest, aby każda z tych

² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1990 r. Nr 30, poz. 179), art.2.

³ artykuł 11 pkt. 3-4 Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248 ze zm.).

⁴ Policjanci wspierają funkcjonariuszy Straży Granicznej i żołnierzy pełniących służbę na polsko-białoruskiej granicy <https://www.gov.pl/web/mswia/policjanci-wspieraja-funkcjonariuszy-strazy-granicznej-i-zolnierzy-pelniacych-sluzbe-na-polsko-bialoruskiej-granicy>, [dostęp: 30.03.2025].

instytucji miała jasno określone zadania, ale jednocześnie była gotowa do współpracy w sytuacjach kryzysowych. Ochrona granic Rzeczypospolitej Polskiej to złożony proces, w który zaangażowane są trzy główne służby mundurowe: Straż Graniczna, Policja oraz Wojsko Polskie. Każda z tych instytucji ma swoje specyficzne zadania i kompetencje, ale ich działania są ściśle skoordynowane. Współpraca pomiędzy nimi jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz skutecznego reagowania na zagrożenia związane z ochroną granic. W obliczu rosnących wyzwań, jakie niesie ze sobą współczesny świat, znaczenie synergii działań tych służb będzie tylko rosło, a ich rola w ochronie granic stanie się jeszcze bardziej istotna.

Organizacje pozarządowe w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej

Organizacje pozarządowe (NGO) odgrywają coraz ważniejszą rolę w szerokim zakresie działań związanych z ochroną granic, zwłaszcza w kontekście kwestii humanitarnych, praw człowieka oraz wsparcia dla osób w trudnej sytuacji. W Polsce, z uwagi na dynamicznie zmieniającą się sytuację migracyjną i rosnące napięcia na granicach, działalność NGO zyskuje na znaczeniu. Organizacje pozarządowe to instytucje non-profit, które działają na rzecz społeczności lokalnych, grup marginalizowanych oraz ochrony praw człowieka. Ich działalność opiera się na zasadzie dobrovolności, a ich finansowanie pochodzi z różnych źródeł, takich jak darowizny, granty czy fundusze publiczne. W kontekście ochrony granic, NGO często koncentrują się na kwestiach związanych z migracją, uchodźstwem oraz interwencjami humanitarnymi⁵.

W Polsce istnieje wiele organizacji, które angażują się w działania na granicy, w tym Fundacja Ocalenie, Caritas Polska – Centrum Pomocy Imigrantom i Uchodźcom, czy Polska Akcja Humanitarna. Te organizacje mają na celu nie tylko pomoc osobom potrzebującym, ale również monitorowanie sytuacji na granicy oraz wpływanie na politykę migracyjną w kraju. Organizacje pozarządowe angażują się w szereg zadań związanych z ochroną granic, w tym:

- Pomoc humanitarna (dostarczanie wsparcia) – NGO dostarczają żywność, wodę, odzież oraz inne niezbędne środki osobom przebywającym w strefach przygranicznych. Ich działania mają na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb uchodźców i migrantów, którzy często są w trudnej sytuacji.

⁵ Artykuł 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U z 2024 r. poz. 1491 ze zm.).

- Wsparcie prawne – Wiele organizacji oferuje pomoc prawną osobom ubiegającym się o azyl, informując je o ich prawach oraz procedurach. To wsparcie jest kluczowe w kontekście złożoności systemu azylowego oraz różnorodnych przepisów prawnych.⁶
- Monitorowanie sytuacji – NGO przeprowadzają monitoring sytuacji na granicy, dokumentując przypadki naruszeń praw człowieka oraz przestępstw. Takie działania są istotne dla zapewnienia przejrzystości i odpowiedzialności działań władz.
- Edukacja i kampanie informacyjne – Organizacje prowadzą kampanie edukacyjne, które mają na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat praw migrantów oraz uchodźców. Poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów oraz wydarzeń publicznych, NGO starają się wpływać na opinię publiczną oraz politykę migracyjną.
- Rzecznictwo – Organizacje pozarządowe angażują się w działania lobbingsowe, mające na celu zmianę polityki państwowej w zakresie ochrony granic i praw człowieka. Działania te mają na celu zwiększenie ochrony praw migrantów oraz uchodźców oraz poprawę warunków ich życia.

W ostatnich latach, w związku z kryzysem migracyjnym oraz wzrastającym napięciem na granicach, organizacje pozarządowe w Polsce zwiększyły swoją aktywność. Przykłady ich działań obejmują:

- Interwencje humanitarne – W obszarze przygranicznym, NGO dostarczają pomoc humanitarną osobom, które utknęły na granicy lub próbują ją przekroczyć. Współpracują z lokalnymi wolontariuszami oraz SG, aby zapewnić wsparcie w postaci jedzenia, ciepłych ubrań oraz schronienia.
- Punkty informacyjne – Organizacje często prowadzą punkty informacyjne w pobliżu granic, gdzie migranci mogą uzyskać pomoc prawną oraz informacje o procedurach azylowych. Takie punkty są kluczowe dla osób, które są często zdezorientowane i nie wiedzą, jakie mają możliwości.
- Dokumentowanie naruszeń – NGO biorą udział w dokumentowaniu przypadków naruszeń praw człowieka, takich jak brutalne traktowanie migrantów przez służby graniczne. Działania te mają na celu zwiększenie świadomości oraz wywarcie presji na władze, aby wprowadzały zmiany w polityce.

⁶ <https://migranci-mazowsze.caritas.pl/o-projekcie/>, [dostęp: 30.03.2025].

- Współpraca z innymi organizacjami – Organizacje pozarządowe często współpracują z międzynarodowymi instytucjami, takimi jak UNHCR czy Amnesty International, aby wspólnie działać na rzecz ochrony praw migrantów i uchodźców.

Organizacje pozarządowe odgrywają istotną rolę w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie w kontekście humanitarnym i prawnym. Ich działania są nie tylko odpowiedzią na potrzeby osób w trudnej sytuacji, ale również mają na celu monitorowanie i wpływanie na politykę migracyjną. W obliczu rosnących wyzwań związanych z migracją, znaczenie NGO w procesie ochrony granic będzie tylko rosło, a ich wkład w społeczeństwo oraz politykę powinien być doceniany i wspierany.

Koordinacja działań służb mundurowych i organizacji pozarządowych w ochronie granic

Koordinacja działań służb mundurowych oraz organizacji pozarządowych (NGO) w zakresie ochrony granic jest kluczowym elementem zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz przestrzegania praw człowieka. W obliczu złożonych problemów związanych z migracją i kryzysami humanitarnymi, współpraca między tymi dwoma sektorami staje się coraz bardziej istotna. Służby mundurowe, do których zaliczają się Straż Graniczna, Policja oraz Wojsko Polskie, mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na granicach. Ich główne zadania obejmują:

- Kontrola ruchu granicznego – Straż Graniczna jest odpowiedzialna za monitorowanie i kontrolowanie przekraczania granic, co ma na celu zapobieganie nielegalnej migracji oraz przestępczości transgranicznej.
- Ochrona porządku publicznego – Policja pełni rolę prewencyjną i interwencyjną w obszarze granic, walcząc z przestępczością oraz zapewniając bezpieczeństwo mieszkańcom i migrantom.
- Wsparcie militarne – Wojsko Polskie może angażować się w działania zabezpieczające granice w sytuacjach kryzysowych, takich jak masowe migracje oraz wspierać inne służby w zakresie logistyki i zasobów.

Organizacje pozarządowe skupiają się na działaniach humanitarnych oraz ochronie praw człowieka. Ich główne zadania obejmują:

- Pomoc humanitarna – NGO dostarczają pomoc osobom przebywającym w strefach przygranicznych, w tym żywność, wodę oraz schronienie.

- Wsparcie prawne – Organizacje te oferują pomoc prawną migrantom, informując ich o przysługujących im prawach oraz procedurach azylowych.
- Monitorowanie sytuacji – NGO dokumentują przypadki naruszeń praw człowieka i przestępstw, a także prowadzą analizy dotyczące sytuacji na granicy.

Współpraca między służbami mundurowymi a organizacjami pozarządowymi pozwala na efektywniejsze reagowanie na wyzwania związane z ochroną granic. Przykłady wspólnych działań obejmują:

- Wspólne patrole – Służby mundurowe i NGO często organizują wspólne patrole w obszarze granic, aby monitorować sytuację oraz zapewnić pomoc osobom potrzebującym. Takie patrole umożliwiają szybszą reakcję na incydenty oraz lepszą koordynację działań.
- Akcje edukacyjne – Organizacje pozarządowe oraz służby mundurowe współpracują w ramach kampanii informacyjnych, które mają na celu edukację społeczeństwa oraz migrantów na temat praw i obowiązków związanych z przekraczaniem granic.
- Zarządzanie kryzysowe – W sytuacjach kryzysowych, takich jak masowe migracje, NGO współpracują ze służbami mundurowymi w zakresie zapewnienia pomocy humanitarnej oraz ochrony osób ubiegających się o azyl. Przykładem może być wspólne organizowanie punktów pomocy dla uchodźców, gdzie, zarówno NGO, jak i funkcjonariusze Straży Granicznej czy Policji udzielają wsparcia⁷.

Koordinacja działań służb mundurowych oraz organizacji pozarządowych w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej jest niezbędna do skutecznego zarządzania wyzwaniami związanymi z migracją i bezpieczeństwem. Każda z tych instytucji ma swoje specyficzne zadania, ale ich współpraca pozwala na efektywne zaspokajanie potrzeb osób w trudnej sytuacji oraz zapewnienie bezpieczeństwa narodowego. Wspólne działania, takie jak patrole, akcje edukacyjne oraz zarządzanie kryzysowe, świadczą o rosnącej potrzebie integracji działań w obszarze ochrony granic.

⁷ <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/12856,Siec-pomocy-humanitarnej-na-granicy-podsumowanie.html>, [dostęp: 30.03.2025].

Wyzwania w koordynacji działań służb mundurowych i organizacji pozarządowych w ochronie granic

Koordynacja działań służb mundurowych oraz organizacji pozarządowych w zakresie ochrony granic staje się coraz bardziej skomplikowanym procesem. W obliczu rosnących wyzwań związanych z migracją oraz sytuacjami kryzysowymi, współpraca ta napotyka liczne trudności. Na podstawie rozmów przeprowadzonych z przedstawicielami obu stron odkryte zostały kluczowe wyzwania, które wpływają na efektywność współpracy w ochronie granic.

Jednym z głównych wyzwań w koordynacji działań służb mundurowych i organizacji pozarządowych są różnice w aspektach prawnych oraz ustawowych. Służby mundurowe, działające w ramach przepisów prawa, są zobowiązane do przestrzegania ściśle określonych procedur i regulacji. W przeciwieństwie do nich, NGO często mają większą elastyczność w podejmowaniu działań, co może prowadzić do konfliktów. Przykładowo, organizacje mogą działać przez całą dobę, pełniąc dyżur 24h. Służby mundurowe mogą pełnić jedynie przez ustawowo przyjęty czas pracy. Działania ich muszą być zgodne z przepisami prawa, co nie zawsze jest proste. NGO wyrażają przez. to niechęć do działania do współpracy ze służbami, myśląc jedynie o konsekwencjach jakie wiążą się z zmianą “warty” funkcjonariuszy na służbie. Ta rozbieżność powoduje, że współpraca może być utrudniona, a obie strony mogą mieć różne perspektywy na konkretne problemy.

W obliczu nadchodzących wyzwań, kwestie finansowania staje się coraz bardziej istotna. Służby mundurowe są finansowane z budżetu państwa, co oznacza, że ich działania podlegają kontrolom i procedurom związanym z wydatkowaniem publicznych środków. Z kolei organizacje pozarządowe często polegają na dotacjach, darowiznach oraz funduszach unijnych, co może wpływać na stabilność ich działań. Współpraca między tymi dwoma sektorami wymaga zrozumienia i uwzględnienia różnych źródeł finansowania. Często zdarza się, że NGO dysponują zasobami, które mogą być użyte w działaniach na granicy, ale formalności związane z finansowaniem mogą spowolnić ich reakcje na kryzysy.

Następnym wyzwaniem, które pojawia się w koordynacji działań, są problemy związane z kanałami komunikacji. Skuteczna współpraca wymaga regularnej wymiany informacji między służbami mundurowymi a organizacjami pozarządowymi. Niestety, w praktyce często brakuje ustalonych protokołów komunikacyjnych, co prowadzi do nieporozumień i opóźnień w działaniach. Obie strony mogą mieć różne priorytety i podejścia, co utrudnia ustalenie wspólnych celów i działań. Przykładem takiej sytuacji przekazanej przez członka Wojsk Obrony Terytorialnej,

była sytuacja pomocy na terenach popowodziowych. Po dojechaniu do miejsca wyznaczonego, okazało się, że praca została wykonana przez organizację będącą na miejscu. Przypadkowe lub nieformalnie przekazywane informacje mogą prowadzić do chaosu i dezinformacji, co w kontekście ochrony granic jest szczególnie niebezpieczne.

Współpraca między służbami mundurowymi a NGO napotyka również wyzwania związane z ilością zmiennych. Organizacje pozarządowe są często w stanie szybko reagować na zmieniające się sytuacje i podejmować decyzje na miejscu. Z drugiej strony, służby mundurowe często muszą czekać na decyzje z wyższych szczebli, co wydłuża czas reakcji. Taka struktura decyzyjna stwarza napięcia, gdyż NGO mogą być gotowe do działania, podczas gdy służby czekają na zatwierdzenie swoich działań. Ta różnica w tempie działania może prowadzić do frustracji i utrudniać efektywność współpracy.

Ostatnim, ale nie mniej istotnym wyzwaniem jest brak osoby łączącej, odpowiedzialnej za koordynację działań między służbami mundurowymi, a organizacjami pozarządowymi. Wspólny przedstawiciel obu stron, który mógłby monitorować postępy, dbać o to, aby zadania się nie dublowały oraz zapewniać, że wszystkie działania są zgodne z obowiązującymi przepisami, byłby kluczowy dla efektywności współpracy. Obecnie brak takiego łącznika prowadzi do nieefektywności w realizacji wspólnych zadań i może skutkować niedostatecznym wykorzystaniem dostępnych zasobów.

Koordynacja działań służb mundurowych i organizacji pozarządowych w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej napotyka liczne wyzwania, w tym aspekty prawne, kwestie finansowania, problemy komunikacyjne, różnice w tempie reakcji oraz brak osoby łączącej. Zrozumienie tych trudności jest kluczowe dla poprawy współpracy i skuteczności działań w ochronie granic. W obliczu rosnących wyzwań związanych z migracją i kryzysami humanitarnymi, konieczne jest podjęcie działań mających na celu usprawnienie współpracy między tymi dwoma sektorami.

Propozycje poprawy koordynacji w ochronie granic poprzez szkolenia i komunikację

W obliczu współczesnych wyzwań związanych z ochroną granic, kluczowym elementem efektywności działań jest wysoka jakość koordynacji pomiędzy różnymi stronami zaangażowanymi w ten proces. Pierwszym krokiem do poprawy koordynacji jest zorganizowanie wspólnych szkoleń, podczas których przedstawiciele

różnych stron (np. służby graniczne, policja, agencje ochrony) będą mieli okazję zapoznać się z procedurami i standardami obowiązującymi w każdej z organizacji. Takie szkolenia mogą obejmować zarówno teoretyczne aspekty ochrony granic, jak i praktyczne ćwiczenia, które pozwolą na symulację rzeczywistych sytuacji, z jakimi mogą się spotkać podczas wykonywania swoich zadań.

Kolejnym istotnym elementem jest regularne organizowanie spotkań między przedstawicielami różnych instytucji. Takie rozmowy powinny dotyczyć nie tylko bieżących problemów, ale również wyzwań związanych z koordynacją działań na granicach. Wspólne dyskusje pomogą zidentyfikować obszary, w których występują braki w komunikacji, oraz wypracować rozwiązania, które pozwolą na ich eliminację.

Elementem, który może poprawić koordynację jest stworzenie wspólnych kanałów komunikacyjnych. Takie kanały umożliwią szybką wymianę informacji między różnymi stronami. Może to obejmować zarówno tradycyjne formy komunikacji, jak telefony czy e-maile, a także nowoczesne technologie, takie jak aplikacje mobilne czy platformy do współpracy online. Wspólne kanały komunikacyjne pozwolą na szybszy przepływ informacji oraz niedublowanie działań. Powinny one być dostosowane do potrzeb wszystkich zaangażowanych stron, proste w obsłudze oraz dostępne, aby zapewnić ich efektywność.

Ważnym krokiem w kierunku poprawy koordynacji jest wprowadzenie funkcji koordynatora/łącznika zadań. Osoba na tym stanowisku byłaby odpowiedzialna za koordynację działań pomiędzy różnymi instytucjami, a także za monitorowanie postępów w realizacji wspólnych celów. Koordynator mógłby pełnić rolę mediatora w przypadku wystąpienia konfliktów oraz ułatwiać wymianę informacji pomiędzy stronami.

Ostatnim, najważniejszym elementem jest organizacja wspólnych ćwiczeń i symulacji, które pozwolą na praktyczne sprawdzenie wypracowanych procedur oraz kanałów komunikacyjnych. Pozwolą one także poznać procedury, metody oraz sposób myślenia obu stronom szkolenia. Tego typu działania umożliwią identyfikację ewentualnych słabości w systemie oraz pozwolą na ich szybką korekcję. Regularne ćwiczenia mogą również przyczynić się do zacieśnienia współpracy pomiędzy instytucjami, co z kolei wpłynie na poprawę efektywności działań ochrony granic.

Podsumowując, poprawa koordynacji w ochronie granic jest kluczowa dla efektywności działań w tym zakresie. Wspólne szkolenia, rozmowy, wypracowanie wspólnych kanałów komunikacyjnych oraz wprowadzenie funkcji koordynatora to działania, które mogą znacząco wpłynąć na jakość współpracy pomiędzy różnymi stronami. Regularne ćwiczenia i symulacje pozwolą na bieżąco testować

i udoskonalać wypracowane procedury, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa granic.

Podsumowanie

W obliczu licznych wyzwań, jakie stają przed Rzeczpospolitą Polską w kontekście ochrony granic, istotne jest, aby działania podejmowane przez służby mundurowe oraz organizacje pozarządowe były nie tylko skoordynowane, ale także dostosowane do dynamicznie zmieniającego się otoczenia. Współczesne zagrożenia, takie jak nielegalna migracja, przestępczość transgraniczna, a także kryzysy humanitarne wymagają elastyczności oraz skuteczności w podejmowanych działaniach.

Zarówno Straż Graniczna, Policja, jak i Wojsko Polskie, muszą współpracować z organizacjami pozarządowymi, które niosą pomoc humanitarną i wspierają osoby w trudnych sytuacjach. Takie zintegrowane podejście nie tylko podnosi efektywność działań, ale także wpływa na wzmocnienie zaufania wśród społeczności lokalnych oraz migrantów. Współpraca ta może przybierać różne formy – od wspólnych patroli, przez szkolenia, aż po akcje edukacyjne i informacyjne. Kluczowe jest, aby obie strony rozumiały swoje cele, zadania oraz ograniczenia, co pozwoli na harmonijne działanie na rzecz bezpieczeństwa narodowego. Jednakże, aby koordynacja działań była skuteczna, konieczne jest zidentyfikowanie i pokonanie istniejących barier. Wspólne szkolenia i symulacje mogą okazać się nieocenionym narzędziem do budowania zaufania oraz zrozumienia między służbami mundurowymi a NGO. Umożliwią one również praktyczne testowanie wypracowanych procedur i kanałów komunikacyjnych, co jest niezbędne w kontekście kryzysowych sytuacji. Również, wprowadzenie funkcji koordynatora, który byłby odpowiedzialny za monitorowanie współpracy, może przyczynić się do usunięcia wielu nieporozumień oraz opóźnień w działaniach. Taki mediator mógłby zająć się nie tylko organizowaniem wspólnych działań, ale także rozwiązywaniem konfliktów, które mogą się pojawić w trakcie współpracy. W obliczu rosnącego znaczenia ochrony granic w kontekście bezpieczeństwa narodowego, należy również zwrócić uwagę na kwestie finansowania. Zrozumienie różnic w źródłach finansowania służb mundurowych oraz organizacji pozarządowych jest kluczowe dla efektywnej współpracy. Wspólne pozyskiwanie funduszy na konkretne projekty oraz działania może stanowić sposób na zniwelowanie różnic i wzmocnienie synergii między tymi dwoma sektorami.

Podsumowując, przyszłość ochrony granic Rzeczypospolitej Polskiej zależy od umiejętności współpracy między różnymi instytucjami. Wspólna walka z zagrożeniami, które mogą wpłynąć na bezpieczeństwo narodowe, wymaga zintegrowanego podejścia, które łączy zarówno efektywność działań służb mundurowych, jak i humanitarne podejście organizacji pozarządowych. Tylko w ten sposób możemy zbudować system, który nie tylko zapewni bezpieczeństwo granic, ale także poszanowanie praw człowieka i godności osób w trudnych sytuacjach. Warto inwestować w tę współpracę, aby zbudować silniejszą i bardziej zintegrowaną strukturę ochrony granic, która będzie odpowiadać na wyzwania współczesnego świata.

Literatura

1. Notatki własne z rozmów z funkcjonariuszami Straży Granicznej, Wojsk Obrony Terytorialnej, Straży Pożarnej, Policji oraz członkami różnych organizacji pozarządowych.
2. Policjanci wspierają funkcjonariuszy Straży Granicznej i żołnierzy pełniących służbę na polsko-białoruskiej granicy <https://www.gov.pl/web/mswia/policjanci-wspieraja-funkcjonariuszy-strazy-granicznej-i-zolnierzy-pelniacych-sluzbe-na-polsko-bialoruskiej-granicy>, [dostęp: 30.03.2025].
3. Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz 248 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 1990 r. Nr 78, poz. 462 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz 1491 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1990 r. Nr 30, poz. 179. ze zm.).
7. <https://migranci-mazowsze.caritas.pl/o-projekcie/>, [dostęp: 30.03.2025].
8. <https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/12856,Siec-pomocy-humanitarnej-na-granicy-podsumowanie.html>, [dostęp: 30.03.2025].